

Mechelen / 12 06 2025

OVAM lanceert documentaire over herontwikkeling van verontreinigde sites n.a.v. de 30ste verjaardag van het Bodemdecreet

Vanavond presenteert de OVAM in Cinema Lumière in Mechelen haar documentaire **'Oude gronden, nieuwe kansen'** over het potentieel van herontwikkeling van verontreinigde sites in Vlaanderen. In de documentaire blikt de organisatie terug op 30 jaar Vlaams Bodemdecreet - en specifieker de herontwikkeling die daarmee gepaard gaat – aan de hand van vijf pioniersprojecten. Tijdens de première, in aanwezigheid van Vlaams minister van Omgeving Jo Brouns, kijken we ook vooruit: Hoe kan Vlaanderen zich nog meer inzetten om brownfields in de toekomst op een circulaire en duurzame manier te blijven herontwikkelen?

Vlaanderen heeft een rijk industrieel verleden, maar de sites die vroeger het hart waren van onze economie, bleven ook vaak verlaten achter nadat de activiteiten werden stopgezet. Opvallende voorbeelden hiervan zijn de Steenkoolmijnen in Limburg, de Renault-site in Vilvoorde-Machelen en de Boelwerf in Temse. Vaak is er voor deze sites een bodemsanering nodig om de grond terug bruikbaar te maken. Sinds de invoering van het Bodemdecreet in 1995 en het Brownfielddecreet in 2007, zet Vlaanderen zich in om de bodem te saneren en het zo mogelijk te maken om de ruimte te hergebruiken. Om de bodemproblematiek en herontwikkeling op een laagdrempelige manier tot bij een breed publiek te brengen, ontwikkelde de OVAM de documentaire 'Oude gronden, nieuwe kansen'.

Vlaams minister van Omgeving Jo Brouns: *"Het Vlaamse Bodemsaneringsdecreet was zijn tijd ver vooruit. Vlaanderen was en is samen met enkele andere Europese regio's en landen echt wel een pionier. Het bewijs? De Europese Unie zit nu pas – 30 jaar later – in de eindfase voor haar Soil Monitoring & Resilience Directive. Een richtlijn waarvoor overigens voor een stuk de mosterd gehaald werd bij het Vlaamse Bodemdecreet."*

Vijf pioniersprojecten

De documentaire start bij dossier nummer één van het Bodemdecreet: de Arseenfabriek – of 'Groot Fabriek' – in Bocholt. Nadat daar de grond in 2001 werd afgedekt om de omgeving te beschermen van de arseenvervuiling, wordt daar nu de sanering opgestart en wordt een 'sarcofaag' aangelegd waarin de verontreinigde grond wordt opgeslagen.

Naast de Arseenfabriek brengt de documentaire ons langs 5 pioniersprojecten in de verschillende Vlaamse provincies:

1. De steenkoolmijnen in Limburg: De sluiting van de Limburgse steenkoolmijnen werkte als katalysator en als een van de testcases voor het prille bodemdecreet. De Kempische Steenkoolmijnen zijn nu binnen het Nationaal Park Hoge Kempen een plek waar natuur, recreatie en economie samenkomen.

2. De kanaalzone Vilvoorde-Machelen: In Vilvoorde-Machelen zorgden meerdere sites in het verleden voor verontreiniging, denk maar aan de Renault-fabriek of aan de afgebrande fabriek van Biochim. Bovendien is de kanaalzone een belangrijke industriële as geweest, waardoor het nu ook een belangrijke as is voor bodemverontreiniging en -sanering. Op dit moment zijn daar werken bezig om de kanaalzone een tweede leven te geven.
3. O.666 in Oostende: Het vroegere brandstoffendepot van de visserijcoöperatie in het havengebied van Oostende is door de OVAM opgekocht voor een symbolische euro. Op dit moment is er tijdelijk gebruik van het gebouw als de circulaire hub O.666 waar jongeren, kunstenaars en designers experimenteren in duurzame projecten.
4. Petroleum-Zuid in Antwerpen: De oevers van de schelde in Hoboken waren ooit de thuishaven van tal van petroleumbedrijven. De sanering van de site is op dit moment volop aan de gang waarbij de buurt wordt omgevormd naar een groen industrieterrein, Blue Gate.
5. De Tondelier in Gent: In en rond steden stonden vroeger verschillende gasfabrieken die veel vervuiling in de grond hebben achtergelaten. In Gent wordt de oude gasfabriek De Tondelier omgevormd tot een duurzame wijk met 500 energie-neutrale woningen.

Blik op het verleden én de toekomst

Met de documentaire wil de OVAM niet enkel terugblikken op verschillende pioniersprojecten uit het verleden, maar werpt de organisatie ook een blik op de toekomst. Bodemsanering en herontwikkeling staan op een keerpunt. In de toekomst wil de organisatie nog meer inzetten op een duurzame, regeneratieve en circulaire herontwikkeling van brownfieldsites waarbij wordt gestreefd naar een gezonde bodem en nieuwe circulaire activiteiten. Dat betekent:

- via bodemzorg inzetten op preventie en regeneratie om de bodem te herstellen én te versterken;
- het behouden en hergebruiken van waardevolle structuren;
- nieuwe materialen bewust kiezen en inzetten op levensduurverlenging;
- activiteiten aantrekken die circulariteit versterken;
- alle functies van de bodem zo veel mogelijk bewaren, gaande van CO₂-captatie, over waterbuffering en biodiversiteit tot voedselproductie.

Werner Annaert, administrateur-generaal OVAM: *“Klimaatwijziging baart ons zorgen, maar tegelijk zien we dat een gezonde bodem ook voor klimaatoplossingen kan zorgen. De bodem slaat veel CO₂ op, kan bufferen voor watersnood of waterschaarste, zorgen voor voedselzekerheid, en nog veel meer.”*

Verschillende blikken

In de documentaire worden verschillende vertellers aan het woord gelaten die de afgelopen 30 jaar bodemdecreet elk op hun eigen manier hebben beleefd. De vertellers van dienst zijn:

- Eddy Wille: voormalig onderhandelaar brownfieldconvenanten bij de OVAM
- Inge De Vrieze: projectleider brownfields en blackfields bij de OVAM

- ////////////////////////////////////
- Dirk Ponnet: vertegenwoordiger van de bodemsector
 - Henny De Baets: voormalig administrateur-Generaal van de OVAM (2005-2022)
 - Norbert De Batselier: Viceminister-President van Vlaanderen (1988–1995) en Minister van Leefmilieu (1992–1995)
 - Ellen Van De Vijver: professor aan Universiteit Gent gespecialiseerd in bodem- en grondwaterverontreiniging en -sanering
 - Tom Van Mieghem: zaakvoerder-architect bij Tussengoed Oostende

Meer informatie:

De documentaire 'Oude gronden, nieuwe kansen' is vanaf donderdag 12 juni – 19u te bekijken via <http://ovam.vlaanderen.be/oude-gronden-nieuwe-kansen>

Fotografie sites: [Fotografie - Google Drive](#)

Archiefbeelden: [Archiefbeelden - Google Drive](#)

Voor meer informatie:

Jan Verheyen – Stationsstraat 110 2800 Mechelen

T 015 284 140 – G: 0479 89 07 46

woordvoerder@ovam.be